

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

бульв. Дружби народів, 28, м. Київ, 01103, код ЄДРПОУ 40381452

РІШЕННЯ

06.09.2017

№710

Київ

Про погодження проекту Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення" із зауваженнями

Відповідно до частини першої статті 8 Закону України "Про запобігання корупції", вимог Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 року № 950, Національне агентство з питань запобігання корупції

ВИРІШИЛО:

1. Погодити проект Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення", надісланий на погодження Міністерством фінансів листом від 03 серпня 2017 року № 11010-06-27/21034, із зауваженнями, що додаються.

2. Департаменту антикорупційної політики забезпечити направлення погодженого пунктом 1 цього рішення проекту закону до Міністерства фінансів в установленому порядку.

3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на Голову Національного агентства з питань запобігання корупції Корчак Н.М.

Голова

 Корчак Н.М.

Згідно з чинним законодавством
відповідно до колегіального рішення
Національного агентства

Протокол № 57
засідання Національного агентства
від 06 вересня 2017 року

Додаток
до рішення Національного агентства
з питань запобігання корупції
06 вересня 2017 року № 410

Зауваження
Національного агентства з питань запобігання корупції
до проекту Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих
актів України у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню)
доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та
фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення"
(далі – проект Закону)

1. Пунктом 9 статті 1 та підпунктом 11 пункту 2 розділу X "Прикінцеві положення" проекту Закону передбачається створити Державний реєстр національних публічних діячів та членів їх сімей (щодо осіб які подали декларації майнового стану) (далі – Реєстр НПД) та наділити Національне агентство з питань запобігання корупції (далі – Національне агентство) новим повноваженням щодо забезпечення ведення Реєстру НПД, тобто поіменного переліку фізичних осіб, які підпадають під визначення "національний публічний діяч" і "член сім'ї".

Перш за все, зауважуємо, що реалізація державної політики у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, у тому числі створення та забезпечення ведення Реєстру НПД, не може належати до завдань Національного агентства, яке за своєю природою є спеціалізованим превентивним антикорупційним органом утвореним, зокрема, з метою імплементації положень статті 6 Конвенції ООН проти корупції щодо забезпечення наявності та функціонування органу, який здійснює запобігання корупції шляхом проведення відповідної політики.

Так, згідно з частиною першою статті 4 Закону України "Про запобігання корупції" Національне агентство є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику.

Водночас звертаємо увагу, що реалізацію державної політики у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення віднесено до основних завдань Державної служби фінансового моніторингу України (пункт 1, підпункт 1 пункту 3 Положення про Державну службу фінансового моніторингу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 липня 2015 року № 537).

Крім того, слід зазначити, що у главі Е розділу V Керівництва ФАТФ "Публічні посадові особи (Рекомендації 12 і 22)" (далі – Керівництво ФАТФ) йдеться про можливість, а не обов'язок, створення переліків публічних посадових осіб та окреслено ряд пов'язаних з цим недоліків.

Так, у Керівництві ФАТФ зазначається, що "існують два види переліків, які можуть бути опубліковані державою: перелік посад, зайнявши які особа буде вважатися публічною посадовою особою, та перелік імен конкретних публічних посадових осіб". При цьому стосовно переліку з конкретними іменами вказується, що "вести такий перелік імен важко і дорого та є складним завданням, оскільки він швидко застаріває". Більше того, ФАТФ наголошує на існуванні ризику, що "фінансові установи ... покладатимуться на перелік, не перевіряючи інших клієнтів на наявність статусу публічної посадової особи і, таким чином, не оцінюючи ризики ділових відносин, що значною мірою впливає на ефективність заходів". Натомість "складання переліку посад/функцій, які можуть вважатися значущими публічними функціями (тобто перелік посад публічних посадових осіб), само собою гарне практичне рішення, яке надає фінансовим установам ... доступ до важливого джерела інформації, що допомагає визначити, хто є публічною посадовою особою".

Разом з тим, проектом Закону передбачається, що Реєстр НПД інформаційно наповнюватиметься даними Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (далі – Єдиний державний реєстр), та відповідно призначений для відображення інформації про фізичних осіб, які підпадають під наведені у проекті Закону визначення "національний публічний діяч" та "член сім'ї" (пункт 9 статті 1 проекту Закону).

Слід зазначити, що відповідно до пункту 27 статті 1 проекту Закону до НПД належатимуть члени керівних органів політичних партій, які згідно із Законом України "Про запобігання корупції" не відносяться до суб'єктів декларування, а отже відомості про них та членів їх сімей не включаються до Єдиного державного реєстру.

У свою чергу поняття "члени сім'ї" визначене проектом Закону не узгоджується із поняттям "члени сім'ї" визначене Законом України "Про запобігання корупції".

Також, звертаємо увагу, що Єдиний державний реєстр містить е-декларації за 2015 рік подані частиною суб'єктів декларування, і лише починаючи з 2016 року – усіма суб'єктами декларування. До того ж "граничним строком" для подання е-декларації є наступний рік після припинення декларантом діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування.

Тоді як проектом Закону пропонується віднести до НПД фізичних осіб, які виконували визначні державні функції в Україні незалежно від строку припинення відповідної діяльності, тобто які будь коли виконували такі функції в Україні.

Таким чином, висловлені у Керівництві ФАТФ застереження на пряму стосуються безпідставної пропозиції покладення повноважень із ведення Реєстру НПД на Національне агентство, адже дані по відповідним фізичним особам, яких має бути включено до Реєстру НПД будуть відсутні в Єдиному державному реєстрі.

Водночас слід зазначити, у главі "G" розділу V Керівництва ФАТФ наголошується, що система розкриття інформації про майно як окремих інструментарій "може допомогти фінансовим установам ... зрозуміти, чи є їх клієнт публічною посадовою особою". Так, з урахуванням положень статті 47 Закону України "Про запобігання корупції" інформація з Єдиного державного реєстру може слугувати для суб'єктів первинного фінансового моніторингу додатковим джерелом інформації під час визначення ними належності клієнтів до категорії НПД.

Враховуючи наведене, Національне агентство категорично не підтримує пропозицію щодо його уповноваження на формування Реєстру НПД, адже це невласлива йому функція, яку до того ж воно не зможе виконувати на належному рівні.

2. Проектом Закону пропонується ряд змін до Закону України "Про банки і банківську діяльність", зокрема щодо порядку розкриття банківської таємниці.

Так, передбачається, що банку забороняється надавати інформацію про клієнтів іншого банку, навіть якщо їх імена зазначені у документах, угодах та операціях клієнта за винятком випадків, коли така інформація надається на вимогу (запит, рішення) Національного антикорупційного бюро України, органів прокуратури України, Національної поліції, Національного агентства з питань запобігання корупції, Державного бюро розслідувань (абзац дев'ятнадцятий підпункту 4 пункту 2 розділу X "Прикінцеві положення" проекту Закону).

Таким чином, проектом Закону передбачається можливість розкриття банківської таємниці на вимогу (запит, рішення) Національного агентства.

При цьому новою редакцією пункту 3 частини першої статті 62 Закону України "Про банки і банківську діяльність" серед суб'єктів, яким інформація щодо юридичних та фізичних осіб, яка містить банківську таємницю, розкривається банками на їх вимогу, запит, рішення стосовно операцій за рахунками конкретної юридичної особи або фізичної особи – суб'єкта підприємницької діяльності за конкретний проміжок часу, не вказано Національне агентство (абзац сьомий підпункту 4 пункту 2 розділу X "Прикінцеві положення" проекту Закону).

Разом з тим проектом Закону не запропоновано змін до пункту 8 частини першої статті 62 Закону України "Про банки і банківську діяльність", якою передбачено, що інформація щодо юридичних та фізичних осіб, яка містить банківську таємницю, розкривається банками за рішенням суду Національному агентству стосовно наявності та стану рахунків, операцій за рахунками

конкретної юридичної особи або фізичної особи, фізичної особи – суб'єкта підприємницької діяльності відповідно до Закону України "Про запобігання корупції".

Враховуючи наведене, пропонуємо абзац сьомий підпункту 4 пункту 2 розділу X "Прикінцеві положення" проекту Закону, яким пункту 3 частини першої статті 62 Закону України "Про банки і банківську діяльність", викладається в новій редакції, після слів "Державному бюро розслідувань" доповнити словами "Національному агентству з питань запобігання корупції".

Крім того, підпункт 4 пункту 2 розділу X "Прикінцеві положення" проекту Закону слід доповнити новими положеннями виклавши в новій редакції пункт 8 частини першої статті 62 Закону України "Про банки і банківську діяльність", а саме: "8) за рішенням суду Національному агентству з питань запобігання корупції стосовно наявності та стану рахунків, операцій за рахунками конкретної фізичної особи відповідно до Закону України "Про запобігання корупції";".

Також, редакційного доопрацювання потребує абзац дев'ятнадцятий підпункту 4 пункту 2 розділу X "Прикінцеві положення" проекту Закону слова "Національного агентства запобігання корупції" слід замінити словами "Національного агентства з питань запобігання корупції".

Голова Національного агентства

 Н.М. Корчак